

ARNHEMSCHE COURANT

De prijs, dezer Courant, die, gezeght, vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Zondag, Dinsdag, Woensdag, Donderdag en Zaterdag, is f. 5. in de drie maanden.

DONDERDAG 9 FEBRUARI.

De prijs der Advertentien is, van een tot twee regels, f. 1.00, en voor elke regel daarboven 50 centen, behalve 35 centen regelrest, voor elke plaatsing.

Hoe de heer VAN DAM VAN ISSELT ontdekt, dat de centrale afdeling van het heekje een buitenlandsche stroom dreigt te worden.

Had dat ooit gedacht? De zoo consequente heer VAN ISSELT heeft daar eensklaps ontdekt, dat de centrale afdeling een imperium in imperio was, en de heer WARIN, die het niet geheel met hem eens, en ook niet geheel oneens was, had reeds om en aan enkele leden te kennen gegeven, dat men, op den weg was, om eene zeer machtige oligarchie tot stand te brengen, en dat weldra zeer weinige leden meester der vergadering zouden kunnen zijn. Nu was dat imperium in imperio, volgens den heer VAN DAM, nog maar een dreigend, doch dreigde een stroom te worden, die de vrijheid van beraadslaging der Kamer zoude medeslepen. Het Frankrijk mag aan de commissie, met het uitbrengen van het algemeen verdrag, wel een geestes genoemd worden. Het laatste te komen, heeft de Kamer zoo vele maanden het herzien van haar reglement van orde geslaagd, en gezwoegd, het eindelijk in de schaduw te brengen aangenomen!

Doch de heer VAN ISSELT, van veruitzende gevolgen der centrale afdeling, heeft zich niet laten, om het te doen voorkomen, alsof zij niet acht was om de kostelijke nota's, welke sommige leden goëvinden aan den rapporteur hunner afdeling mede te geven, bij haar rapport te doen brengen. Welk een misbruik van gezag! Heeft die centrale afdeling nog zoo weinig onderling, of wil zij niet erkennen, dat in die stukken schrijvers, gevoerd, zijn aan hunne heilige heiligen lucht te geven, ten einde, na daarin hunne gal op het ontwerp van wet, dat zij volstrekt onaannemelijk noemen, dat tegen hunne heilige overtuiging strijdt, mitgestort te hebben, hetzelde ontwerp, wanneer het op stemmen aankomt, aan te nemen. En wilde nu de centrale afdeling die blikken van stoutheid — de eenige, welke vele leden durven geven — zoo maar aan de oogen van het publiek onttrekken, dit althans onkundig laten van den moed zijner vertegenwoordigers, welke, zoo lang het op schrijven en strijd aankomt, zeer slapper zijn, maar, als zij hebben gesproken, naar stemmen. De centrale afdeling mag die kostbare documenten, waarlijk, maar niet in het duister versmoren.

Zeer natuurlijk was het dat de heer LUZAC voor de centrale afdeling optrad. Dat lid toch is althans de vurigste strijder voor oligarchische gevoelens, een imperium in imperio zou hem nog al natuurlijk hoe ongelukkig voor hem, dat hij zich nu niet anders, wist te verdedigen, dan door zich op de niet-begrijpelijke bedoeling, en zeer dubbelzinnige wettelijke bepalingen van art. 73 van het reglement van orde te beroepen. Art. 73 zegt wel: Het staat den leden vrij, aan den rapporteur zoodanige in de afdeling voorgelezene nota's, dien het zij de beraadslaging zijnde ontwerp, ter hand te stellen

nals zij zullen verlangen; dezelve worden aan de centrale afdeling medegedeeld. Hier staat nu wel alles van mededeeling van de centrale afdeling, doch daarmee moet men het zop naauw niet nemen, wij weten het lang, aan de letter der wet behoort men zich niet te storen. De gansche vergadering moet in staat zijn om de kostbare nota's van den heer VAN DAM, enz., te lezen. Te doen wat het reglement voorschrijft, is eener stap doen tot het tot stand brengen eener machtige oligarchie; door zich aan de wet te houden, wordt het heekje een alles overheerende stroom.

Doch wij begripen vooral niet hoe de heer LUZAC zop eenvoudig zou kon van zich op het doel te beroepen, dat men bij het herzien van het reglement van orde met het rapport der centrale afdeling had. Men wilde eenheid aan de beraadslagingen geven, orde en licht in hare chaos aanbrengen; de hoofdpunten, op welke beslissing het aankwam, in het licht stellen. Men wilde een eind maken aan den wanjert van verwarring, gelijk de heer WARIN het begrip der zaak in de plaats van de onbekookte gevoelens der leden plaatsen; de meening der vergadering leiden; niet die der individua's uitdrukken. Maar zou men aan die kleinigheden de uitmuntende nota's der leden opofferen? Welk een hatelijke oligarchie; welk een imperium in imperio! Hoe dreigt dat heekje een vernielende stroom te worden!

Geen wonder, dat de heer LUZAC op het laatste zijn vergrip begon te zien, en een weinig bevreemd wordende voor de zoo gegronde beschuldiging van den heer VAN DAM, er van sprak, zich buiten stemming te zullen houden, en eindelijk ten einde met hem toch een weinig genadig moet behandelen verklaarde, dat, wanneer de heer VAN DAM een voorstel in zijn gevoelen wilde doen, hij (NB.) er voor zou stemmen. Hij begon in te zien, in welke gevaar zijne oligarchische gezindheid hem bragt, en meende aldus het onweder, dat hem dreigde, te moeten bezweren. Of zou de vrees van het geachte lid alleen daaraan toe te schrijven zijn, dat hij het reglement voor een bröddelwerk hield, waarin het op eenige knopen meer niet aankwam. Hij begreemde er zich toch op, tegen het reglement van orde te hebben gestemd, en wij men daarbij een halfschichtig systeem aangenomen, een middel-gevoelen gevolgd had.

Warmen dank en lof verdient de heer VAN DAM, dat hij tot vijfmaal toe, zonder daartoe van den voorzitter verhoft te hebben gevraagd of bekomen, tegen de gevaarlijke zamenspanningen der centrale afdeling, onder aanvoering van den oligarchischen heer LUZAC, het woord opnam. Waarover de Kamer eigenlijk twistte, is wel niet zeer duidelijk geworden; doch ieder lid der Kamer is nu gevaarschuld tegen de listen der verleiding, en kan dus tegen de machtige oligarchie der centrale afdeling op zijn hoede zijn. Hij kan nu beletten, dat het heekje een stroom worden. De heer VAN DAM zide geen voorstel te doen, maar alleen eene vraag op te werpen. Die vraag was namelijk: zal men zich aan de letter en bedoeling van het reglement houden en het rapport der centrale afdeling alleen

een zakelijk verslag doen zijn? of zal men er zich boyen stellen en het rapport onder den last van allerlei nota's versmoren? Na daarover breed en lang te hebben beraadslagd, stelde de voorzitter de gewichtige vraag voort: zullen wij van deze over de vraag van den heer VAN DAM stemmen, of er ons nog eens over bedenken en er eenen nieuwen verschen dag voor nemen? De heer VAN DAM vermoedde, verkozen eenen anderen dag, nader te bepalen — waarschijnlijk wel den langsten des jaars — ten einde den heer VAN DAM de gelegenheid te geven om nog eenige malen meer het spreke stoelte te beklimmen, vragen op te werpen, het reglement van alle werking te berooven, aan zijne medeleden de kaart van den loop van het heekje, dat een stroom dreigt te worden, voor te leggen, en den heer LUZAC, als aan het hoofd eener zamenzwering staande, tot uitwafing eener oligarchie, die alle vrijheid van beraadslaging, (dat is vrijheid om over alle andere dingen te spreken dan waarop het aankomt,) vernietigen, en in staat van beschuldiging te stellen. Hoe gelukkig, dat aldus die plannen nog bij tijds ontmaskerd zijn, en tegen de oversrooming een dijk kan opgeworpen worden, voor welken de zorg het best aan den heer VAN DAM zal toevertrouwd zijn.

Buitenlandsche berichten.

RUSLAND.
Van de Russische grenzen, 28 Jan. De deserie der Russische grenstroepen neemt weder aanmerkelijk toe. In de nabijheid van Crofingen poogde onlangs eene afdeling van ongeveer 50 man over te loopen. Hunne poging werd echter verijdeld, hetzij ten gevolge van vrees of van onvoorzigtigheid. Niet ver van de grenzen ontstond een hevig gevecht tusschen de Russische troepen, welke ter hunner verdediging waren afgezonden. Slechts aan vijf man gelukte het te ontkomen, en het Pruisische gebied te bereiken. Het toeval overigen zal aan niemand, die eenigzins met de Russische krijgstaet bekend is, raadselachtig zijn.

ZWITSERLAND.
Lucern, 31 Jan. Het Vorort heeft de beraadslaging van den 1sten dezer de kloosters van Aargau behandelend, en besloten van de regering van Aargau te eischen, om de verkoop van klooster goederen, welke sedert het besluit van den landdag van april 1841 hebben plaats gehad, te niet te doen, en het jongste dekreet, wegens de oprigting eener distrikt-school in het klooster Muri, in te trekken. Het Vorort verklaart het Vorort, alle maatregelen van de regering, welke strijdig zijn met het besluit van den landdag, onwettig en onverbindend, en behoudt zich alle maatregelen, overeenkomstig de bondakte, voor. Doch eene circulaire worden alle kantons hiervan verwittigd.

PRUISSEN.
Berlijn, 31 Jan. Het belangrijke besluit, dat sedert gisteren bekend is geworden, is, dat het ontwerp van wet op de echtseiding, waarover reeds zoo veel gesproken is, na eene levendige beraadslaging door den staatsraad is verworpen. Men verhaalt, dat Z. K. H. de prins van Pruisen veel tot het nitslag heeft bijgedragen, dewijl hij in den staatsraad eene redevoering gehouden en verklaard

heeft, dat hij, in geen geval, zijne stem aan dit wetsontwerp kon geven. Wel is waar wenschte hij, dat door wettelijke bepalingen ligtzinnige huwelijken werden voorgekomen; maar hij verwachtte juist het tegendeel van hetgeen men bedoelt, wanneer deze wet van kracht werd verklaard. De minister van oorlog, *Boyer*, en de president *von Grolmann* hebben zich in denzelfden geest geuit, en dat is ook over het algemeen het gevoelen van het publiek. Tot grootere zedelijkheid zou deze wet zeker niet hebben bijgedragen; waarschijnlijk zou, bij het vooruitzicht op eene moeilijke echtscheiding, achter welke de vestingstraf dreigt, het getal der huwelijken afgenomen, en zouden de wettige verbindtenissen vermeerderd zijn.

FRANKRIJK.

Parijs, 5 febr. Gisteren avond ten 9 ure is de groote deputatie van de Kamer der gedeputeerden, die het adres, in antwoord op de troonrede, den koning moest aanbieden, bij Z. M. toegelaten.

De president der Kamer, de heer *Sausset*, las het adres voor, waarop de koning het volgende antwoord gaf:

„Mijn liever! Niets kon voor mijn hart streelender wezen, dan de uitdrukking te vernemen der gevoelens, welke gij mij toedraagt; en niets kon dodelijker zijn om de aan mijne zijde ontstane alkige leegte te vervullen, dan de maatregelen, welke gij met zooveel spoed en ijver hebt genomen. Ik acht mij gelukkig u mijne en Frankrijks dankbaarheid te herhalen voor die krachtadige bereidvaardigheid, die onze instellingen heeft voltooid en versterkt. Het is met deze volmaakte overeenstemming van al de magten in den staat, met die medewerking, waarvan gij een nieuw bewijs hebt gegeven, dat wij ons vaderland al de weldaden zullen blijven doen genieten, welke aan hetzelfde worden verzekerd door de heerschappij van orde en wet en den vrede der wereld.“

Dit antwoord werd met den uitroep van: *leve de koning!* begroet. Vele leden der Kamer hadden zich bij de deputatie aangesloten.

Met betrekking tot de betigten van nieuwe onlusten te Barcelona maakten wij gisteren de aanmerking, dat die tijdingen zoo verward en uiteenlopend waren, dat men dezelve nog niet met vertrouwen konde aannemen. Gelukkig bevestigden de nadere tijdingen van heden dit ons vermoeden; alles heeft zich tot eene weling bepaald gehad en de gematigdheid, door den generaal *Seoane* te dier gelegenheid betoond, heeft de gemoederen weder sterk aan het bedaren gebracht. Men gelooft thans niet, dat het ditmaal tot bloedige uitpattingen zal komen.

Het Spaansche antwoord op het Fransche ultimatum wordt nog altijd verwacht.

Binnenlandsche berigten.

Gravenhage, 6 febr. Men verneemt, dat de glasplaat, waarop de borstbeelden van *Hugo de Groot*, *Rombout Hoogerbeets* en *Thomas Esperius*, met toepasselijke versjes en allegorische bijseraden, zijn afgebeeld, uit het huis, waar *Hugo de Groot*, na zijne vlucht uit Loevestein, in zijne boekenkast aankwam, des tijds bevestigd door *Daetselaer*, thans het eigendom van eenigzins de weduwe *Spijker*, dezer dagen overgegaan worden in het burger-weshuis dezer stad, om te worden, dat zij, bij eventuelen verkoop van het huis, naar elders worden overgevoerd.

Gravenhage, 7 febr. In de zitting van de Tweede Kamer van heden, heeft de heer *van Dam van Isselt* een voorstel ontwikkeld, hetwelk de strekking heeft, dat de vergadering verklaren zal, dat artikel 58 der grondwet, van orde der Kamer zoodanig dient te worden uitgelegd, dat de nota's, welke door de leden der Kamer worden overgelegd, steeds bij de verslagen, waartoe zij behooren, zullen moeten worden gedrukt, en een integrerend deel van dat verslag zullen vormen. Drukken van het voorstel en verandering van hetzelfde aan de afdelingen.

De beraadslagingen over het ontwerp van wet, betrekkelijk de zaken der maatschappij van weldadigheid worden geopend. Geen der leden vraagt dienwoordig het woord.

Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken heeft kortelijk betoond, dat het ontwerp de strekking heeft, om ter beschikking van de regering te stellen die hulpbronnen, welke, ook volgens het oordeel van het afgetreden bestuur der maatschappij van weldadigheid, gevorderd zullen worden, om de zaken dier maatschappij loopende te houden; dat de regering daarvoor wordt in staat gesteld, om met gerustheid alle om-

standigheden, die zich ten aanzien der koloniën mogten opdoen, te verbeiden; en dat de regering geene definitive maatregelen zal vaststellen, zonder daartoe door de wetgeving gemagtigd te zijn. Z. Exc. hoopt nog altijd, dat er op de eene of andere wijze, al ware het dan ook door de optreding van een nieuw bestuur der maatschappij, eenige definitieve maatregel tot stand gebracht zal kunnen worden.

Ter stemming overgegaan zijnde, is het ontwerp met algemeene stemmen aangenomen, en zal aan de Eerste Kamer worden verzonden.

De commissie tot de verzoekschriften doet verslag: Bij monde van den heer *Scheers van Harenwaarspel*: 1°. op een adres van negen veenlieden in Vriesland, die bedenkingen voordragen tegen den accijns op den turf; en 2°. op dat van 25 anderschippers en eigenaren van schepen te Amsterdam, die bedenkingen voordragen op de bestaande verordeningen omtrent de beurt- en veerscheppen, enz. — Ter griffie en drukken der verslagen.

Bij monde van den heer *Boreel van Hoogelanden*: 1°. op een adres van *A. Luyten*, officier van gezondheid te Neuzen, provincie Zeeland, die de tuschenkomst der Kamer verzoekt, opdat hij een eervol ontslag moge bekomen uit de militaire dienst. De commissie stelt voor, nopens dit adres over te gaan tot de orde van den dag, als niet behoorende tot de attributen der Kamer.

Hierover ontstaat eene zeer langdurige beraadslaging, daar de heer *van Dam van Isselt* meent, dat het koninklijk praerogatief, voortvloeiende uit artikel 58 der grondwet, niet zoo verre kan worden uitgestrekt, als de commissie vermeent; en dat het hier geldt de gewichtige vraag, of men naar willekeur eenen officier, die zijn ontslag verzoekt en zijnen tijd heeft uitgediend, steeds, tegen zijnen wil, in dienst kan houden. De heer *van Dam van Isselt* stelt voor, dit adres ter griffie neder te leggen en het, bij afschrift, aan Z. Exc. den directeur-generaal van oorlog te verzenden. Nadat onderscheiden leden deswege het woord gevoerd hadden, is met eene meerderheid van 30 tegen 26 stemmen het voorstel der commissie afgestemd en tot het ter nederleggen van het adres ter griffie besloten. Daarna is er op nieuw ter stemming overgegaan over de vraag, of het adres bij afschrift, zou worden verzonden aan Z. Exc. den directeur-generaal van oorlog, welke vraag met eene meerderheid van 29 tegen 27 stemmen ontkennend wordt beantwoord.

De heer *Boreel* doet nog verslag op een adres van 16 branders te Delfshaven, die hunne bezwaren doen kennen tegen de aangeboden ontwerpen, nopens het patentregt en de grondbelasting.

De heer *Menso* rapporteert: 1°. op een adres, van *Camerlink*, die nadere ontwerpen tot vermindering der staatschuld aanbiedt; 2°. op dat van zeven handelaars in gedistilleerd, te Leeuwarden, houdende bezwaren tegen de accijns op het gedistilleerd; en 3°. op dat van eenen verveener te Leek, provincie Groningen, die de afschaffing van den accijns op den turf verzoekt. — Alle deze petitiën worden ter griffie nedergelegd; zullende de verslagen worden gedrukt.

Daarna gaat de vergadering tot nadere bijeenroeping uiteen.

Ingezonden stukken.

Mijne eerste en laatste audientie.

Geen verdicht verhaal.

Er was een tijd, dat ik, zoo dikwerf mij mijn weg langs het paleis des konings voerde, eerst een oogenblik bleef stilstaan en het schoone gebouw op nieuw bewonderde, dan naar de onbewegelijke schildwachten te paard tuurde en niet wist wat mij meer verbaasde, de gehoorzaamheid van den ruiters of die van het paard, tot ik eindelijk, mij ter zijde wendende, nog eenen blik wierp op het gebouw, waar de bureaux van financiën gevestigd zijn, en spoedig voortwaarts snelde, als vreesde ik vervolgd te worden. Het was deze laatste aanblik, die mij voortdreef; eene huivering beving mij steeds, als ik dat groote huis en deszelfs talrijke ingangen beschouwde, en ik roemde mij gelukkig, dat ik in eenen stand geplaatst was, die mij onafhankelijk maakte van al wat heerscher in den staat kan gedomd worden. Voor geen geld ter wereld had ik den toegang bekomen van het huis, waar men ons financie wesen regelt en bestuurt, terwijl ik hen in de ziel bekeerde; wier noodlot hen daar had binnengeleid, om hun leven te wijden aan de vermeerdering van den stroom dier tabellen en

berekeningen, waarmede men elk jaar aantoonde het staatshuishoudelijk debet niet door het gedekt wordt. Doch eerst nu, nu die ongelukkige woensdag was aangebroken, waarop ik beloofd had audientie van den minister van financiën te zullen zoeken, ten einde voor de gebrekkige weduwe van een ambtenaar om eenige ondersteuning te verzoeken, eerst nu bemerkte ik, dat er zulk een tijd voor geweest was, dat ik te veel beloofd had. Tranen beangst zelfs, ging ik op weg, toen de klok het uur in den morgen aankondigde. Zonder eenen blik op het schoone paleis of de gehoorzame schildwachten te werpen, beklom ik de stoep van het voor mij vreesselijke gebouw. Geene schel of klopper was te vinden om mijne komst aan te kondigen; verlaatsde ik rond, tot eindelijk een jongen, die voor ging en mijne verlegenheid scheen te bemerken, toeriep, dat de deur slechts aanstond en ik maar binnen te gaan. Ik volgde, hoewel met huiverden raad van den knaap en stond in een oogenblik in het voorhuis van het groote gebouw. Een man, schrale plunje, zat op eenen stoel bij de gloeiende, stookte kagchel en rekte zich daarop geeuwende, toen ik hem beleefdijk vroeg, aan wien ik mij wenden moest om tot den minister toegang te verkrijgen. Zonder zich van zijnen zwakken zetel te verheffen, zonder zelfs den smerigen hoed, die zijnen schouder dekte, even op te ligten en alsoo mijne groeten te beantwoorden, wees mij de man eenen nabij zijnen trap, en zeide mij, dat ik denzelfden slechts had om te klimmen en wel iemand ontmoeten zou, die mij recht wilde helpen. Ik volgde, verstoord over sijn onwelveogelijk gedrag, zijne aanwijzing, en doerend rond door een aantal gangen en portalen, alve ik eenen vriendelijken bode vond, die mij teroegte. Een deffig in het zwart gekleede man, wiens haren en ernstig voorkomen mij, mijne ontslag inboezemde, roedigde mij in eene kamer binnen te gaan, waarvan hij de deur opende. „Is dit antichambre van den minister,“ vroeg ik mijzelven verbaasd af, toen ik was binnengetreten, en een blik rondom mij had geworpen; verbeeld u, dat een niet ruim vertrek, met twee ramen, die hun ontrouwen van eene binnenplaats, tussehen hoopen ren besloten, waarop nimmer het liefelijk licht zon kan doordringen; verbeeld u die kamer, gemaakt met een oud gelapt vloerkleed, eene gebrekkige ronde, eikenhouten tafel, zwart geverwde stoelen, waarvan de zittingen bedekt zijn met witte katoenen overtrekken; een oude verweerde spiegel aan de wand; eene oude lamp op de tafel, — en gij zult met mij verbazen over de somberheid van een vertrek, dat bestemd is om hen te ontrouwen, die bij de belangrijkste dienaar des konings hunne opwachting komen maken. Zoo velen komen, dat men de hoop vervuld, dat men aan hunne billijke wenschen zal voldoen; zoo velen gepijnigd door de pijn, dat, als men hunne verzoeken afslaat, zij reddeloos verloren zijn, en als een spookse, dat hunne hoop bodem inslaat, hunne pijnigende gedachten tot foltering maakt; moet hen, mijns inziens, die bere, naargeestige kamer, die als in rouw gepalde stoelen, voorkomen.

Ik was de eerste en dus alleen in het naam van vertrek. Het in den ruimen, ouderwetschen haard brandend vuur had mij tot zich gelokt. Vrolijk stak de, verhief zich de vlam van het brandende hout, als spotte zij met de mij omringende treurige stoelen en werpen en mijne droeve gemoedstemming, toen de kamerdeur op nieuw geopend werd en een jong man binnentrad, wiens nette kleeding, beleefde groot en ongedwongen houding mij dadelijk tot soenlijken man deden kennen. Ook hij scheen h voor het eerst te zijn, want eene zijne blik was droevig rond door het sombere vertrek; hem, eene scheen het liefelijk brandend hout-vuur niet te trekken, want zocht voortgaande, als vreesde eenen doode uit zijnen skimmer te wekken, bekeerde zich naar eenen hoek der kamer en zette zich zigtig op eenen der stoelen neder. Ik had zoop den man toegesproken; want de stilte, die me ringde, en de indruk, die elk voorwerp, dat in blik, behalve de vuurvlam, ontweerde, bij mij wekte, hinderden mij geweldig; doch de man geenen last tot gezellig verkeer te bezien, en moeite scheen hij zijne oogen open te houden. „Zag ik u hem dezelve voor een oogenblik schijn dan vader als met geweld, openen.“ Een audientie-ganger: wat of die te vragen mogte. Zeker niet veel bijzonders, want anders zouden

